

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

z 10. apríla 2018*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Občianstvo Únie – Články 18 a 21 ZFEÚ – Vydanie štátneho príslušníka členského štátu, ktorý využil svoje právo na voľný pohyb, do Spojených štátov amerických – Dohoda o extradícii medzi Európskou úniou a týmto tretím štátom – Pôsobnosť práva Únie – Zákaz vydávania osôb vzťahujúci sa iba na vlastných štátnych príslušníkov – Obmedzenie voľného pohybu – Odôvodnenie založené na zabránení beztrestnosti – Proporcionalita – Informovanie členského štátu, z ktorého pochádza občan Únie“

Vec C-191/16,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Landgericht Berlin (Krajinský súd Berlín, Nemecko) z 18. marca 2016 a doručený Súdnemu dvoru 5. apríla 2016, ktorý súvisí s konaním:

Romano Pisciotti

proti

Bundesrepublik Deutschland,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda K. Lenaerts, podpredseda A. Tizzano, predsedovia komôr L. Bay Larsen, T. von Danwitz, J. L. da Cruz Vilaça, J. Malenovský, E. Levits a C.G. Fernlund (spravodajca), sudcovia A. Borg Barthet, J.-C. Bonichot, S. Rodin, F. Biltgen, K. Jürimäe, C. Lycourgos a M. Vilaras,

generálny advokát: Y. Bot,

tajomník: K. Malacek, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 12. júla 2017,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- R. Pisciotti, v zastúpení: R. Karpenstein, Rechtsanwalt,
- nemecká vláda, v zastúpení: T. Henze a M. Hellmann, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci F. Fellenberg, Rechtsanwalt,
- česká vláda, v zastúpení: M. Smolek a J. Vláčil, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: nemčina.

- Írsko, v zastúpení: M. Browne, L. Williams, E. Creedon a A. Joyce, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci M. Gray, barrister,
 - maďarská vláda, v zastúpení: M. M. Tátrai a M. Z. Fehér, splnomocnení zástupcovia,
 - holandská vláda, v zastúpení: M. K. Bulterman, M. A. M. de Ree a M. Gijzen, splnomocnené zástupkyne,
 - rakúska vláda, v zastúpení: G. Eberhard, splnomocnený zástupca,
 - poľská vláda, v zastúpení: B. Majczyna, M. Nowak a K. Majcher, splnomocnení zástupcovia,
 - Európska komisia, v zastúpení: R. Troosters a S. Grünheid, splnomocnení zástupcovia,
- po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní konanom 21. novembra 2017,
vydal tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 18 prvého odseku ZFEÚ.
- 2 Tento návrh bol predložený v rámci sporu medzi pánom Romanom Pisciotim, talianskym štátnym príslušníkom, a Bundesrepublik Deutschland (Spolková republika Nemecko), ktorého predmetom je žiadosť o jeho vydanie, ktorú tomuto členskému štátu predložili Spojené štáty americké.

Právny rámec

Právo Únie

Dohoda EÚ – USA

- 3 Dohoda o extradícii medzi Európskou úniou a Spojenými štátmi americkými z 25. júna 2003 (Ú. v. ES L 181, 2003, s. 27; Mim. vyd. 19/006, s. 161; ďalej len „dohoda EÚ – USA“) v článku 1 stanovuje:

„Zmluvné strany sa v súlade s ustanoveniami tejto dohody zaväzujú ustanoviť zlepšenia spolupráce v súvislosti s platnými vzťahmi s ohľadom na extradíciu medzi členskými štátmi a Spojenými štátmi americkými, ktoré upravujú extradíciu páchatel'ov.“

- 4 V článku 10 dohody EÚ – USA, nazvanom „Žiadosti o extradíciu alebo odovzdanie zo strany niekoľkých štátov“, sa uvádza:

„1 Ak dožiadaný štát obdrží žiadosť od žiadajúceho štátu a od ktoréhokoľvek iného štátu alebo štátov o extradíciu, buď pre rovnaký trestný čin alebo pre rôzne trestné činy, výkonný orgán dožiadaného štátu určí, ktorému štátu, ak vôbec niektorému, osobu odovzdá.“

2. Ak dožiadaný členský štát obdrží žiadosť o extradíciu od Spojených štátov amerických a žiadosť o odovzdanie podľa európskeho zatýkacieho rozkazu pre tú istú osobu, buď pre rovnaký trestný čin alebo pre rôzne trestné činy, príslušný orgán dožiadaného členského štátu určí, ktorému štátu, ak vôbec niektorému, osobu odovzdá. Na tento účel je príslušným orgánom výkonný orgán dožiadaného členského štátu, ak, podľa bilaterálnej zmluvy o extradícii medzi Spojenými štátmi a členským štátom,

sú rozhodnutia o konkurujúcich si žiadostiach vykonávané týmto orgánom. Ak tak nie je ustanovené v bilaterálnej zmluve o extradícii, je príslušný orgán určený príslušným členským štátom podľa článku 19.

3. Pri rozhodovaní podľa ods. 1 a 2 vezme dožiadaný štát do úvahy všetky relevantné faktory, vrátane, ale nielen, faktorov už ustanovených v platnej bilaterálnej zmluve o extradícii a v prípade, ak ešte nie sú ustanovené tieto:

- a) či boli žiadosti podané podľa zmluvy;
- b) miesta, kde bol každý trestný čin spáchaný;
- c) vlastné záujmy žiadajúcich štátov;
- d) závažnosť trestných činov;
- e) štátna príslušnosť obete;
- f) možnosť následnej extradície medzi žiadajúcimi štátmi; a
- g) chronologické poradie, v ktorom boli obdržané žiadosti od žiadajúcich štátov.“

5 Článok 17 dohody EÚ – USA, nazvaný „Nemožnosť odchylenia sa“, stanovuje:

„1 Táto dohoda sa uplatňuje bez dopadu na uplatnenie dôvodov pre odmietnutie dožiadaným štátom, s ohľadom na záležitosť, ktorá nie je upravená touto dohodou, ktoré je možné použiť podľa bilaterálnej zmluvy o extradícii platnej medzi členským štátom a Spojenými štátmi americkými.

2. Ak ústavné zásady dožiadaného štátu alebo konečné súdne rozhodnutia záväzné pre dožiadaný štát môžu predstavovať prekážku pre splnenie jeho záväzku extradície a riešenie záležitosti nie je ustanovené v tejto dohode alebo v platnej bilaterálnej zmluve, uskutočnia sa medzi dožiadaným a žiadajúcim štátom konzultácie.“

Rámcové rozhodnutie 2002/584/SVV

6 Pravidlá Únie v oblasti slobody, bezpečnosti a spravodlivosti sú obsiahnuté v rámcovom rozhodnutí Rady 2002/584/SVV z 13. júna 2002 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi (Ú. v. ES L 190, 2002, s. 1; Mim. vyd. 19/006, s. 34).

Nemecká právna úprava

Ústava

7 Článok 16 ods. 2 Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland (Ústava Spolkovej republiky Nemecko) z 23. mája 1949 (BGBl 1949, 1), v znení uplatniteľnom na konanie vo veci samej, stanovuje:

„Nijaký nemecký štátny príslušník nesmie byť vydaný do cudziny. Zákon môže stanoviť odlišnú úpravu pre vydávanie do členského štátu... alebo k medzinárodnému súdu, ak sú zaručené zásady právneho štátu.“

Dohoda o extradícii Nemecko – Spojené štáty

- 8 Auslieferungsvertrages zwischen der Bundesrepublik Deutschland und den Vereinigten Staaten von Amerika (dohoda o extradícii medzi Spolkovou republikou Nemecko a Spojenými štátmi americkými) z 20. júna 1978 (BGBl. 1980 II, s. 646, ďalej len „dohoda o extradícii Nemecko – Spojené štáty“) v článku 7 ods. 1 stanovuje:

„Zmluvné strany nie sú povinné vydávať svojich štátnych príslušníkov. ...“

IRG

- 9 Gesetz über die internationale Rechtshilfe in Strafsachen (zákon o medzinárodnej právnej pomoci v trestných veciach) z 23. decembra 1982 (BGBl. 1982 I, s. 2 071), v znení uplatniteľnom na konanie vo veci samej (ďalej len „IRG“), v § 12, nazvanom „Povolenie vydania“, stanovuje:

„... vydanie možno povoliť len vtedy, keď ho súd vyhlásil za prípustné.“

- 10 § 13 IRG, nazvaný „Vecná príslušnosť“, v odseku 1 stanovuje:

„Súdne rozhodnutia vydáva... Oberlandesgericht (vyšší krajský súd, Nemecko). ... Proti rozhodnutiam Oberlandesgericht (vyšší krajský súd) nemožno podať opravný prostriedok...“

- 11 Podľa § 23 IRG, nazvaného „Rozhodovanie o námietkach stíhanej osoby“:

„Oberlandesgericht (vyšší krajský súd) rozhoduje o námietkach stíhanej osoby proti zatýkaciemu rozkazu na účely vydania osoby alebo proti jeho vykonaniu.“

- 12 § 74 ods. 1 IRG znie:

„Spolkové ministerstvo spravodlivosti a ochrany spotrebiteľa rozhoduje o žiadostiach cudzích štátov o právnu pomoc a o podaní žiadostí o pomoc cudzím štátom po dohode s ministerstvom zahraničných vecí a inými spolkovými ministerstvami, ktorých oblasť činnosti je dotknutá právnou pomocou...“

Trestný zákonník

- 13 § 7 ods. 2 Strafgesetzbuch (Trestný zákonník, BGBl. 1998 I, s. 3 322) stanovuje, že nemecké trestné právo sa uplatňuje na trestné činy spáchané mimo Nemecka, pokiaľ je čin trestný v štáte, kde bol spáchaný, alebo pokiaľ miesto, kde bol čin spáchaný, nepatrí do trestnej právomoci žiadneho štátu a jeho páchatel bol cudzím štátnym príslušníkom v čase činu, bol zadržaný na vnútroštátnom území a napriek tomu, že zákon o vydávaní povoľuje jeho vydanie pri danom trestnom čine, nie je vydaný z dôvodu, že v primeranej lehote nebola podaná žiadosť o vydanie alebo bola zamietnutá alebo samotné vydanie nemožno vykonať.

Spor v konaní vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 14 Pán Romano Piscioti je taliansky štátny príslušník. Od roku 2007 bol v Spojených štátoch vyšetrovaný z dôvodu účasti na protisúťažných dohodách a karteloch, pričom americké orgány podali žiadosť o jeho vydanie na účely trestného stíhania.

- 15 Dňa 26. augusta 2010 vydal US District Court for the Southern District of Florida in Fort Lauderdale (Federálny okresný súd Spojených štátov amerických pre južný súdny obvod štátu Florida vo Fort Lauderdale, Spojené štáty) na pána Pisciottiho zatykač a veľká porota toho istého súdu na neho podala obžalobu. Pán Pisciotti bol obžalovaný z toho, že bol členom pracovnej skupiny zloženej z obchodných zástupcov spoločností vyrábajúcich morské palivové hadice, ktoré v období od roku 1999 do konca roka 2006 porušovali pravidlá hospodárskej súťaže tým, že si rozdelili trh predaja týchto hadíc v štáte Florida (Spojené štáty) a v iných oblastiach.
- 16 Dňa 17. júna 2013 počas letu z Nigérie do Talianska pri prestupe na letisku vo Frankfurte nad Mohanom (Nemecko) bol pán Pisciotti zadržaný príslušníkmi nemeckej spolkovéj polície.
- 17 Pán Pisciotti bol 18. júna 2013 predvedený pred Amtsgericht Frankfurt am Main (Okresný súd Frankfurt nad Mohanom, Nemecko) na účely rozhodnutia o americkej žiadosti o zatknutie. So zjednodušenou neformálnou extradíciou pán Pisciotti nesúhlasil.
- 18 Na základe uznesenia Oberlandesgericht Frankfurt am Main (Vyšší krajský súd Frankfurt nad Mohanom, Nemecko) vydaného 24. júna 2013 bol pán Pisciotti vzatý do predbežnej väzby na účely svojho vydania. Dňa 7. augusta 2013 Spojené štáty americké doručili Spolkovej republike Nemecko formálnu žiadosť o jeho vydanie.
- 19 Dňa 16. augusta 2013 Oberlandesgericht Frankfurt am Main (Vyšší krajský súd Frankfurt nad Mohanom) nariadil predĺženie predbežnej vydávacej väzby pána Pisciottiho ako formálnej vydávacej väzby.
- 20 Uznesením z 22. januára 2014 Oberlandesgericht Frankfurt am Main (Vyšší krajský súd Frankfurt nad Mohanom) rozhodol, že žiadosť o vydanie pána Pisciottiho je prípustná.
- 21 Pán Pisciotti podal 6. februára 2014 na Bundesverfassungsgericht (Spolkový ústavný súd, Nemecko) návrh na nariadenie predbežného opatrenia, aby zabránil výkonu uznesenia Oberlandesgericht Frankfurt am Main (Vyšší krajský súd Frankfurt nad Mohanom) z 22. januára 2014. Bundesverfassungsgericht (Spolkový ústavný súd) zamietol tento návrh uznesením zo 17. februára 2014.
- 22 Listom z 26. februára 2014 pán Pisciotti upovedomil Bundesministerium der Justiz (Spolkové ministerstvo spravodlivosti, Nemecko), že jeho vydanie je v rozpore s právom Únie, pretože doslovné uplatnenie článku 16 ods. 2 prvej vety ústavy, ktoré je obmedzené na nemeckých štátnych príslušníkov, porušuje všeobecnú zásadu zákazu diskriminácie.
- 23 Dňa 17. marca 2014 Spolková republika Nemecko povolila vydanie pána Pisciottiho, ktoré sa uskutočnilo 3. apríla 2014.
- 24 V ten istý deň, 17. marca 2014, podal pán Pisciotti žalobu na Landgericht Berlin (Krajský súd Berlín, Nemecko), ktorou požadoval určiť zodpovednosť Spolkovej republiky Nemecko za to, že povolila jeho vydanie, a zaviazal tento štát na náhradu škody.
- 25 Keďže v trestnom konaní, ktoré sa proti nemu viedlo v Spojených štátoch, pán Pisciotti priznal vinu, bol mu uložený trest odňatia slobody v trvaní dvoch rokov, do ktorého bola započítaná väzba v trvaní deväť a pol mesiaca, ktorú vykonal v Nemecku, ako aj peňažný trest vo výške 50 000 amerických dolárov (USD) (približne 40 818 eur). Pán Pisciotti vykonal svoj trest odňatia slobody v Spojených štátoch až do svojho prepustenia, ku ktorému došlo 14. apríla 2015.
- 26 Vnútroštátny súd spresňuje, že podľa judikatúry Bundesverfassungsgericht (Spolkový ústavný súd) má Spolková republika Nemecko povinnosť vyplývajúcu z článku 1 ods. 3 a článku 20 ods. 3 ústavy sama vykonať preskúmanie zákonnosti povolenia vydania a dodržiavať prípadné medzinárodnoprávne

záväzky. Dodáva, že Bundesverfassungsgericht (Spolkový ústavný súd) rozhodol, okrem iného v prípade pána Pisciottiho, že zákaz diskriminácie na základe štátnej príslušnosti uvedený v článku 18 ZFEÚ sa neuplatňuje na spoluprácu s tretími štátmi v oblasti extradície z dôvodu, že táto oblasť nepatrí do pôsobnosti práva Únie.

- 27 Vnútroštátny súd uvádza, že na rozdiel od Bundesverfassungsgericht (Spolkový ústavný súd) si myslí, že právo Únie sa v prejednávanej veci uplatňuje. Zdôrazňuje, že pán Pisciotti využil právo voľného pohybu priznané článkom 21 ods. 1 ZFEÚ, keď počas svojho letu z Nigérie do Talianska prestupoval na letisku vo Frankfurte nad Mohanom. Navyše jeho vydanie do Spojených štátov môže podľa názoru tohto súdu spadať do vecnej pôsobnosti práva Únie aj z dôvodu dohody EÚ – USA.
- 28 Vnútroštátny súd sa za týchto okolností pýta, či článok 17 ods. 2 tejto dohody možno predsa len vykladať tak, že zavádza výnimku z uplatňovania práva Únie, a teda môže odôvodňovať diskrimináciu na základe štátnej príslušnosti. Prikláňa sa však k názoru, že s ohľadom na primárne právo Únie je takéto odôvodnenie vylúčené.
- 29 V prípade, ak došlo k porušeniu práva Únie Spolkovou republikou Nemecko, chce tento súd vedieť, či je toto porušenie „dostatočne závažné“ na to, aby založilo nárok na náhradu. Naznačuje, že sa prikláňa ku kladnej odpovedi, pričom zdôrazňuje, že podľa jeho názoru mal v predmetnej veci tento členský štát iba mimoriadne obmedzený, či dokonca žiadny priestor na voľnú úvahu. Má však pochybnosti v súvislosti s tým, že v čase, keď Spolková republika Nemecko prijala svoje rozhodnutie, neexistovala žiadna judikatúra Súdneho dvora k tejto otázke.
- 30 Za týchto okolností Landgericht Berlin (Krajinský súd Berlín) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

- „1. a) Predstavuje spolupráca členského štátu s tretou krajinou v oblasti extradície problematiku, ktorá bez ohľadu na konkrétny prípad nikdy nespadá do vecnej pôsobnosti Zmlúv, takže zákaz diskriminácie podľa práva Európskej únie vyplývajúci z článku 18 prvého odseku ZFEÚ v prípade (doslovného) uplatnenia normy ústavného práva (v tomto prípade článku 16 ods. 2 prvej vety ústavy Spolkovej republiky Nemecko), ktorá zakazuje iba vydanie vlastných štátnych príslušníkov tretím krajinám, sa nezohľadní?
b) V prípade kladnej odpovede na túto otázku: Treba na prvú prejudiciálnu otázku odpovedať inak, ak ide o spoluprácu členského štátu so Spojenými štátmi americkými v oblasti extradície na základe Dohody [EÚ – USA]?

2. Ak so zreteľom na spoluprácu členských štátov so Spojenými štátmi americkými v oblasti extradície nie je automaticky vylúčená uplatniteľnosť Zmlúv:

Majú sa článok 18 prvý odsek ZFEÚ a relevantná judikatúra Súdneho dvora, ktorá k nemu bola vydaná, vykladať v tom zmysle, že členský štát neoprávneným spôsobom porušuje zákaz diskriminácie vyplývajúci z článku 18 prvého odseku ZFEÚ, keď na základe normy ústavného práva (v tomto prípade článku 16 ods. 2 prvej vety ústavy) v prípade žiadostí tretích krajín o extradíciu rozdielne zaobchádza s vlastnými štátnymi príslušníkmi a so štátnymi príslušníkmi iných členských štátov..., keďže vydáva iba cudzích štátnych príslušníkov?

3. Ak sa v uvedených prípadoch potvrdí porušenie všeobecného zákazu akejkoľvek diskriminácie vyplývajúceho z článku 18 prvého odseku ZFEÚ:

Má sa judikatúra Súdneho dvora Európskej únie chápať v tom zmysle, že v situácii, akou je situácia v prejednávanej veci, keď povoleniu extradície zo strany príslušného orgánu povinne predchádza kontrola zákonnosti prostredníctvom súdneho konania, ktorého výsledok je však pre

orgán záväzný len vtedy, keď sa extradícia vyhlási za neprípustnú, môže o závažné porušenie ísť už v prípade jednoduchého porušenia zákazu diskriminácie vyplývajúceho z článku 18 prvého odseku ZFEÚ, alebo je potrebné zjavné porušenie?

4. Ak nie je potrebné zjavné porušenie:

Má sa judikatúra Súdneho dvora vykladať v tom zmysle, že dostatočne závažné porušenie sa v situácii, akou je situácia v prejednávanej veci, vylúči už preto, že pri chýbajúcej judikatúre Súdneho dvora týkajúcej sa konkrétnej situácie (v tomto prípade: vecná pôsobnosť všeobecného zákazu diskriminácie podľa článku 18 prvého odseku ZFEÚ pri spolupráci v oblasti extradície medzi členskými štátmi a Spojenými štátmi americkými) môže najvyšší vnútroštátny orgán výkonnej moci na odôvodnenie svojho rozhodnutia poukázať na súlad s rozhodnutiami vnútroštátnych súdov, ktoré boli predtým vydané v tej istej veci?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

- 31 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či právo Únie sa má vykladať v tom zmysle, že v prípade, akým je prípad v spore vo veci samej, keď občan Únie, na ktorého sa vzťahovala žiadosť o vydanie do Spojených štátov na základe dohody EÚ – USA, bol na účely prípadného vykonania tejto žiadosti zadržaný v inom členskom štáte, než je členský štát, ktorého je štátnym príslušníkom, spadá situácia tohto občana do pôsobnosti práva Únie.
- 32 Keďže predmetná žiadosť o vydanie bola predložená v rámci dohody EÚ – USA po nadobudnutí jej platnosti, je potrebné v tejto súvislosti konštatovať, že táto dohoda sa na ňu uplatňuje.
- 33 Okrem toho treba pripomenúť, že v rozsudku zo 6. septembra 2016, Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:630, bod 30), týkajúcom sa žiadosti o vydanie podanej tretím štátom, s ktorým Európska únia neuzatvorila dohodu o vydávaní, Súdny dvor konštatoval, že ak pravidlá v oblasti vydávania osôb pri neexistencii takejto dohody patria do právomoci členských štátov, situácie spadajúce do pôsobnosti článku 18 ZFEÚ v spojení s ustanoveniami Zmluvy o FEÚ týkajúcimi sa občianstva Únie zahŕňajú také situácie, ktoré súvisia s vykonávaním práva slobodne sa pohybovať a zdržiavať na území členských štátov, tak ako ho priznáva článok 21 ZFEÚ.
- 34 S ohľadom na uvedený rozsudok treba preto vychádzať z toho, že situácia občana Únie, akým je taliansky štátny príslušník pán Pisciotti, ktorý využil svoje právo voľného pohybu v Únii, keď pri návrate z Nigérie prestupoval na letisku v Nemecku, spadá do pôsobnosti Zmlúv v zmysle článku 18 ZFEÚ. Skutočnosť, že v okamihu zadržania cez Nemecko iba prechádzal, nemôže toto zistenie vyvrátiť.
- 35 V dôsledku toho treba na prvú otázku odpovedať tak, že právo Únie sa má vykladať v tom zmysle, že v prípade, akým je prípad v spore vo veci samej, keď občan Únie, na ktorého sa vzťahovala žiadosť o vydanie do Spojených štátov, bol na účely prípadného vykonania tejto žiadosti zadržaný v inom členskom štáte, než je členský štát, ktorého je štátnym príslušníkom, spadá situácia tohto občana do pôsobnosti práva Únie, keďže uvedený občan využil svoje právo na voľný pohyb v Únii, a uvedená žiadosť o vydanie bola podaná v rámci dohody EÚ – USA.

O druhej otázke

- 36 Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či v prípade, akým je prípad vymedzený v bode 35 tohto rozsudku, sa má článok 18 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby dožiadaný členský štát stanovil na základe ústavnej normy rozdielne zaobchádzanie s vlastnými

štátnymi príslušníkmi a so štátnymi príslušníkmi iných členských štátov, a aby dovoľoval vydávanie štátnych príslušníkov iných členských štátov a súčasne zakazoval vydávanie svojich vlastných štátnych príslušníkov.

- 37 Druhú otázku je potrebné preskúmať vo vzťahu k dohode EÚ – USA.
- 38 V tejto súvislosti treba konštatovať, že táto dohoda, ktorej účelom podľa jej článku 1 je posilniť spoluprácu medzi Európskou úniou a Spojenými štátmi americkými v rámci existujúcich vzťahov medzi členskými štátmi a týmto tretím štátom v oblasti extradície, nerieši samotnú otázku prípadného rozdielneho zaobchádzania s vlastnými štátnymi príslušníkmi a so štátnymi príslušníkmi iných členských štátov zo strany dožiadaného členského štátu. Okrem toho, s výnimkou článku 13 týkajúceho sa trestu smrti, táto dohoda neobsahuje žiadne samostatné dôvody zamietnutia vydania.
- 39 Článok 17 dohody EÚ – USA však v odseku 1 výslovne stanovuje, že členský štát ako dožiadaný štát môže v súlade s bilaterálnou zmluvou uzavretou medzi týmto štátom a Spojenými štátmi americkými uviesť dôvod odmietnutia vydania s ohľadom na záležitosť, ktorá nie je upravená touto dohodou. Pokiaľ ide o dohodu o extradícii Nemecko – Spojené štáty, treba zdôrazniť, že článok 7 ods. 1 tejto dohody dovoľuje dotknutým štátom nevydávať svojich vlastných štátnych príslušníkov.
- 40 Navyše v článku 17 ods. 2 dohody EÚ – USA sa uvádza, že ak ústavné zásady dožiadaného štátu môžu predstavovať prekážku pre splnenie jeho záväzku extradície a riešenie záležitosti nie je ustanovené v tejto dohode ani v platnej bilaterálnej zmluve, uskutočnia sa medzi dožiadaným a žiadajúcim štátom konzultácie.
- 41 Tento článok 17 teda v zásade umožňuje, aby členský štát vyhradil svojim štátnym príslušníkom, buď na základe ustanovení bilaterálnej dohody, alebo na základe pravidiel svojho ústavného práva, osobitné postavenie tým, že zakáže ich vydávanie.
- 42 Vyžaduje sa však, aby táto právomoc bola vykonávaná v súlade s primárnym právom, a najmä s pravidlami Zmluvy o FEÚ v oblasti rovnosti zaobchádzania a voľného pohybu občanov Únie.
- 43 Ak teda členský štát uplatní na základe článku 17 ods. 1 alebo 2 dohody EÚ – USA pravidlo o odmietnutí vydania uvedené v bilaterálnej dohode uzatvorenej medzi členským štátom a Spojenými štátmi americkými, akým je článok 7 ods. 1 dohody o extradícii Nemecko – Spojené štáty, či dokonca uplatní ustanovenie, akým je článok 16 ústavy, podľa ktorého žiaden nemecký štátny príslušník nesmie byť vydaný, toto uplatnenie musí byť v súlade so Zmluvou o FEÚ, a najmä s jej článkami 18 a 21.
- 44 Súdny dvor v tejto súvislosti konštatoval, že vnútroštátne pravidlá členského štátu o vydávaní osôb, ktoré zavádzajú rozdielne zaobchádzanie v závislosti od toho, či je dotknutá osoba štátnym príslušníkom tohto členského štátu alebo štátnym príslušníkom iného členského štátu, keďže vedú k tomu, že sa štátnym príslušníkom iných členských štátov, ktorí sa presťahujú na územie dožiadaného štátu, neprizná rovnaká ochrana pred vydaním, akú požívajú štátni príslušníci tohto dožiadaného štátu, sú spôsobilé ovplyvniť slobodu štátnych príslušníkov iných členských štátov pohybovať sa v Únii (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 6. septembra 2016, Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, bod 32).
- 45 Z toho vyplýva, že v situácii, akou je situácia vo veci samej, rozdielne zaobchádzanie umožňujúce vydanie občana Únie, ktorý je štátnym príslušníkom iného členského štátu než dožiadaného štátu, čo je prípad pána Pisciottiho, vedie k obmedzeniu slobody pohybu v zmysle článku 21 ZFEÚ (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 6. septembra 2016, Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, bod 33).
- 46 Takéto obmedzenie musí byť odôvodnené objektívnymi dôvodmi a musí byť primerané legitímne sledovanému cieľu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 12. mája 2011, Runevič-Vardyn a Wardyn, C-391/09, EU:C:2011:291, bod 83 a citovanú judikatúru, ako aj rozsudok zo 6. septembra 2016, Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, bod 34).

- 47 Súdny dvor uznal, že cieľ spočívajúci v zabránení beztrestnosti osôb, ktoré spáchali trestný čin, patrí do rámca predchádzania trestnej činnosti a boja s ňou. Tento cieľ sa musí chápať v kontexte priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti bez vnútorných hraníc podľa článku 3 ods. 2 ZEÚ ako cieľ, ktorý má v práve Únie legitímny charakter (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 6. septembra 2016, Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, body 36 a 37, ako aj citovanú judikatúru).
- 48 Opatrenia obmedzujúce základnú slobodu, akou je sloboda stanovená v článku 21 ZFEÚ, však môžu byť odôvodnené objektívnymi dôvodmi len vtedy, ak sú nevyhnutné na ochranu záujmov, ktoré majú zaistiť, a len v rozsahu, v akom tieto ciele nemôžu byť dosiahnuté menej obmedzujúcimi opatreniami (rozsudky z 12. mája 2011, Runevič-Vardyn a Wardyn, C-391/09, EU:C:2011:291, bod 88 a citovaná judikatúra, ako aj zo 6. septembra 2016, Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, bod 38).
- 49 Pán Pisciotti tvrdí, že vzhľadom na to, že Spolková republika Nemecko stanovuje vo svojom vnútroštátnom právnom poriadku, konkrétne v článku 7 ods. 2 Trestného zákonníka, možnosť trestne stíhať na svojom území osobu pochádzajúcu z iného členského štátu, ak vydanie nemožno vykonať, je Spolková republika Nemecko povinná vybrať si toto menej obmedzujúce riešenie a nevydať ju. Nemecká vláda však spochybňuje výklad tohto ustanovenia, o ktoré sa opiera uvedené tvrdenie.
- 50 V prejednávanej veci je však otázka kladená iba v tom zmysle, či Spolková republika Nemecko mohla postupovať voči pánovi Pisciottimu spôsobom, ktorým by menšou mierou zasahoval do výkonu jeho práva na voľný pohyb, ak by ho namiesto do Spojených štátov chcela vydať do Talianskej republiky.
- 51 V tejto súvislosti Súdny dvor konštatoval, že je prvoradá výmena informácií s členským štátom, ktorého je dotknutá osoba štátnym príslušníkom, s cieľom prípadne poskytnúť orgánom tohto členského štátu možnosť vydať európsky zatykač na účely stíhania. Ak bola členskému štátu, do ktorého sa premiestnil občan Únie, štátny príslušník iného členského štátu, zaslaná žiadosť o vydanie z tretieho štátu, s ktorým prvý členský štát uzatvoril dohodu o vydávaní osôb, má tento členský štát povinnosť informovať členský štát, ktorého štátnu príslušnosť má uvedený občan, prípadne mu na jeho žiadosť odovzdať tohto občana v súlade s ustanoveniami rámcového rozhodnutia 2002/584, pokiaľ má tento členský štát podľa svojho vnútroštátneho práva právomoc stíhať túto osobu za skutky spáchané mimo jeho štátneho územia (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 6. septembra 2016, Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, body 48 a 50).
- 52 Hoci k takémuto riešeniu sa dospelo, ako vyplýva z bodu 46 rozsudku zo 6. septembra 2016, Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:630), v kontexte neexistencie medzinárodnej dohody o vydávaní osôb medzi Európskou úniou a dotknutým tretím štátom, malo by sa toto riešenie uplatniť aj v situácii vo veci samej, keď dohoda EÚ – USA priznáva dožiadanému členskému štátu právomoc nevydávať svojich vlastných štátnych príslušníkov.
- 53 Tento záver nemôže byť spochybnený ani tvrdením uvádzaným niektorými vládami, ktoré predložili svoje pripomienky, že prednosť priznaná žiadosti o odovzdanie na základe európskeho zatykácieho rozkazu pred žiadosťou o vydanie predloženou Spojenými štátmi americkými by v zásade zbavila účinku pravidlo obsiahnuté v článku 10 ods. 2 a 3 dohody EÚ – USA, podľa ktorého príslušný orgán dožiadaného členského štátu v prípade takéhoto súbehu dvoch druhov žiadostí na základe všetkých relevantných faktorov určí, ktorému štátu bude osoba odovzdaná.
- 54 Možnosť, aby mechanizmus spolupráce pripomenutý v bode 51 tohto rozsudku bránil žiadosti o vydanie do tretieho štátu tým, že uprednostní európsky zatykáci rozkaz, a to s cieľom konať spôsobom, ktorý menej obmedzuje výkon práva na voľný pohyb (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 6. septembra 2016, Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, bod 49), v skutočnosti nie je automatický. Aby sa dosiahol cieľ spočívajúci v zabránení tomu, aby dotknutá osoba zostala nepotrestaná za skutky, ktoré sa jej kladú za vinu v žiadosti o vydanie, je nevyhnutné, aby európsky zatykáci rozkaz, prípadne vydaný iným členským štátom, než je dožiadaný členský štát, sa týkal prinajmenšom tých istých

skutkov a aby, ako vyplýva z bodu 50 rozsudku zo 6. septembra 2016, Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:630), mal tento členský štát podľa svojho vnútroštátneho práva právomoc stíhať túto osobu za takéto skutky spáchané aj mimo svojho štátneho územia.

- 55 V prejednávanej veci, ako uviedol generálny advokát v bode 52 svojich návrhov, zo spisu, ktorý má Súdny dvor k dispozícii, ako aj z pojednávania, vyplynulo, že konzulárne orgány Talianskej republiky boli pred vykonaním predmetnej žiadosti o vydanie informované o situácii pána Pisciotiho, pričom talianske sudy nevydali európsky zatýkací rozkaz na túto osobu.
- 56 V dôsledku toho je potrebné na druhú otázku odpovedať tak, že v prípade, akým je prípad v spore vo veci samej, keď občan Únie, na ktorého sa vzťahovala žiadosť o vydanie do Spojených štátov na základe dohody EÚ – USA, bol na účely prípadného vykonania tejto žiadosti zadržaný v inom členskom štáte, než je členský štát, ktorého je štátnym príslušníkom, sa články 18 a 21 ZFEÚ majú vykladať v tom zmysle, že nebránia tomu, aby dožiadaný členský štát stanovil na základe ústavnej normy rozdielne zaobchádzanie s vlastnými štátnymi príslušníkmi a so štátnymi príslušníkmi iných členských štátov a aby dovoľoval vydávanie štátnych príslušníkov iných členských štátov a súčasne zakazoval vydávanie svojich vlastných štátnych príslušníkov, pokiaľ predtým umožnil príslušným orgánom členského štátu, ktorého štátnym príslušníkom je tento občan, aby požiadali o jeho vydanie na základe európskeho zatýkacieho rozkazu a pokiaľ tento posledný štát neprijal v tomto smere žiadne opatrenia.

O tretej a štvrtej otázke

- 57 Vzhľadom na odpoveď na druhú otázku nie je potrebné skúmať tretiu a štvrtú otázku.

O trovách

- 58 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol takto:

- 1. Právo Únie sa má vykladať v tom zmysle, že v prípade, akým je prípad v spore vo veci samej, keď občan Únie, na ktorého sa vzťahovala žiadosť o vydanie do Spojených štátov amerických, bol na účely prípadného vykonania tejto žiadosti zadržaný v inom členskom štáte, než je členský štát, ktorého je štátnym príslušníkom, spadá situácia tohto občana do pôsobnosti práva Únie, keďže uvedený občan využil svoje právo na voľný pohyb v Európskej únii, a uvedená žiadosť o vydanie bola podaná v rámci Dohody o extradícii medzi Európskou úniou a Spojenými štátmi americkými z 25. júna 2003.**
- 2. V prípade, akým je prípad v spore vo veci samej, keď občan Únie, na ktorého sa vzťahovala žiadosť o vydanie do Spojených štátov amerických na základe Dohody o extradícii medzi Európskou úniou a Spojenými štátmi americkými z 25. júna 2003, bol na účely prípadného výkonu tejto žiadosti zadržaný v inom členskom štáte, než je členský štát, ktorého je štátnym príslušníkom, sa články 18 a 21 ZFEÚ majú vykladať v tom zmysle, že nebránia tomu, aby dožiadaný členský štát stanovil na základe ústavnej normy rozdielne zaobchádzanie s vlastnými štátnymi príslušníkmi a so štátnymi príslušníkmi iných členských štátov a aby dovoľoval vydávanie štátnych príslušníkov iných členských štátov a súčasne zakazoval vydávanie svojich vlastných štátnych príslušníkov, pokiaľ predtým umožnil príslušným**

orgánom členského štátu, ktorého štátnym príslušníkom je tento občan, aby na základe európskeho zatýkacieho rozkazu požiadali o jeho vydanie a pokiaľ tento posledný štát neprijal v tomto smere žiadne opatrenia.

Podpisy